

TMMOB İNŞAAT MÜHENDİSLERİ ODASI
4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU
4735 SAYILI KAMU İHALE
SÖZLEŞMELERİ KANUNU YAPI
İŞLERİ UYGULAMA YÖNETMELİĞİ
(R.G. 20.11.2002)
HAKKINDA
DEĞİŞİKLİK ÖNERİLERİMİZ

Mayıs 2003

4734 SAYILI KAMU İHALE KANUNU HAKKINDA DEĞİŞİKLİK ÖNERİLERİMİZ

Madde 5

(Paragraf-4)

“Bu kanuna göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usullerdir. Diğer ihale usulleri kanunda belirtilen özel hallerde kullanılabilir.”

Değişiklik Önerisi

“.....ve belli istekliler arasında ihale usulü temel usuldür” cümlesi çıkartılmalıdır. Kanunun 20. Maddesinde: “Belli istekliler arasında ihale usulü, yapılacak ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda idarece davet edilen isteklilerin teklif verebildiği usuldür. İşin özelliğinin uzmanlık ve/veya ileri teknoloji gerektirmesi nedeniyle açık ihale usulünün uygulanmadığı mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesi bu usule göre yaptırılabilir” denilmektedir. Burada iki tane sakınca görülmektedir;

- 1- Uzmanlık ve/veya yüksek teknolojinin tarifi her idareye göre değişebilmekte olup suistimale açık hale gelmektedir.
Oysa, sözkonusu ihale, açık ihale yöntemiyle yapıldığında, bu ihale ileri teknoloji ve uzmanlık gerektirse bile, idarenin yayımlayacağı ihale şartnamesinde bu işe dair teknoloji ve uzmanlık konusunda iş bitirme belgesi istenerek uzman olmayan firmaların ihaleye girmesi engellenebilir.
- 2- Ön yeterlik verilerek ihale öncesi hangi firmaların ihaleye gireceği bilinmektedir. Böylece firmaların kendi aralarında anlaşma olanağı yaratılarak serbest rekabet engellenmektedir..

Madde 8

Eşik Değerler

Bu maddede “yaklaşık maliyet” dikkate alınarak, kullanılacak eşik değerler belirtilmiştir. Buna göre eşik değer; (1 Şubat 2003 tarihinden geçerli olmak üzere);

- a. Genel bütçeye dahil daireler ve katma bütçeli idarelerin mal ve hizmet alımlarında 350.031.000.000.-Türk Lirası
- b. Kanun kapsamındaki diğer idarelerin mal ve hizmet alımlarında 583.385.000.000.- Türk Lirası
- c. Kanun kapsamındaki idarelerin yapım işlerinde 12.834.470.000.000.- Türk Lirası'dır.

“Yaklaşık Maliyeti eşik değerlerin altında kalan ihalelere sadece Yerli İsteklilerin katılması, yaklaşık maliyeti eşik değerlerin üzerindeki ihalelerde; *hizmet* alımları ve *yapım* işlerinde bütün yerli istekliler lehine, mal alımlarında ise Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile diğer ilgili kurum ve kuruluşların görüşleri alınarak Kurum tarafından *yerli malı* olarak belirlenen malları teklif eden yerli istekliler lehine, %15 oranına kadar fiyat avantajı sağlanması hususlarında idarelerce ihale dökümanına hükümler konulabilir. Ancak, yabancı istekliler ile ortak girişim yapmak suretiyle ihalelere katılan *yerli istekliler* bu hükümden yararlanamaz.” denilmektedir.

Değişiklik Önerisi

- 1) Tasarıdaki eşik değerlerin artırılması sağlanmalıdır.
- 2) Danışmanlık hizmetlerinin;

Ek : “d) Mühendislik ve mimarlık ve ilgili danışmanlık işlerinde [yapım işleri için belirlenecek eşik değerin %10’una karşılık gelen] bedel TL ile yaptırılması” maddesi eklenmelidir.

Gerekçeler :

1) Dünya Ticaret Örgütünün web sitesinden alınmış olan eşik değerler listesinde 25 kadar ülke yer almaktadır ve bunların hepsinin kişi başına düşen milli geliri Türkiye’nin kişi başına düşen milli gelirinden kat be kat fazladır. Ülkemiz ise, henüz sanayileşme açısından gelişmiş ülkeleri yakalama çabası içerisinde. Kamu kaynaklarının, bütünüyle kalkınma planlarına ve stratejilerine hizmet etmesi kaçınılmaz bir görev olarak ele alındığında, ihale bedeli eşik değerlerinin yükseltilmesi kaçınılmaz bir zorunluluk olarak görülmektedir.

Yerli isteklilerin korunmasına ilişkin düzenleme olumlu bir gelişme olarak kaydedilmelidir. Ancak eşik değerlerin parasal limitlerinin daha üst noktalarda tutulması, yerli müteahhitlik sektörünün gelişebilmesi, uluslararası arenada rekabet edebilmesi, yarışabilmesine olanak sağlayabilecektir. Aksi halde yerli istekliler, yabancı istekliler ile eşit koşullarda yarışabilme olanağı bulamayacaklardır.

O nedenle yukarıda bahsettiğimiz yerli istekliler lehine olan düzenlemelerde bu kriterler gözden uzak tutulmamalıdır. Esasen bu husus “**Mütekabiliyet**” yani “**karşılıklık**” ilkesinin de gereğidir.

2) Yine Dünya Ticaret Örgütü’nün web sitesindeki değerler irdelenerek, mühendislik ve mimarlık ve ilgili danışmanlık hizmetlerine dair değerlendirme yapıldığında, görüleceği gibi, Japonya mimarlık hizmetlerini yapım eşik değerinin %10’u olarak, yani merkezi hükümet için 450.000 SDR (616.500 ABD doları, 925 milyar TL), diğerleri için ise 1.500.000 SDR (2.055.000 ABD doları, 3.8 trilyon TL) olarak belirlenmiştir.

Yasaya göre ise bu hizmetler, hizmet alımları kapsamında değerlendirildiğinden 2003 yılı rayiçiyi 350 milyar TL olarak görülmektedir. Önerimiz, bu değer de bir eşik değer olarak, yapım eşik değerinin %10’u olarak hesaplanmasının proje bazında daha doğru sonuçlar vereceği yönündedir.

Bu bilgiler çerçevesinde, ülkemizin kalkınmasında eğitimli işgücünün, özellikle de mühendislik ve mimarlık hizmetlerinin önemi ve bu alanlarda bilgi birikiminin sağlanmasının zorunluluğu nedeniyle, bu alandaki hizmetlerin eşik değerinin de, diğer alanlarda olduğu gibi ayrıca hesaplanması gerekmektedir.

Madde 10

İhaleye Katılımda Yeterlik Kuralları

“.....

10.b.1) İsteklinin mevzuatı gereği ilgili Oda’ya kayıtlı olarak faaliyette bulunduğunu....”
“10.b.5) işi yürütecek teknik personelinin eğitimi ve mesleki niteliklerini gösteren belgeler....”

Değişiklik Önerisi

- **b-1) “İsteklinin mevzuatı gereği TMMOB bünyesinde yer alan meslek odasına kayıtlı ...”.**[Ek sözcüklerin altı çizilidir.]

- **b-5)** “... mesleki niteliklerini gösteren ve TMMOB bünyesindeki bağlı bulunduğu meslek odasından alınan belgeler” [Ek sözcüklerin altı çizilidir]

Bu madde içinde belirtilen “ilgili oda”, mevcut uygulamada da Sanayi ve Ticaret Odaları olarak yorumlanmaktadır. Mühendislik ve mimarlık ve ilgili danışmanlık hizmetlerinde ilgili meslek Odalarının 6235 sayılı TMMOB yasasına bağlı Odalar olduğunun belirtilmesi zorunludur.

Aynı şekilde, TMMOB yasasına göre sadece kayıt belgeleri yeterli görülmemektedir. Bu nedenle “üyeliklerin sürdürüldüğüne ilişkin belgelerin” (güncel üyelik bilgi formu) istenmesi önerilmektedir.

Diğer değişiklikler için notlar:

İsteklilerin ihale dışı bırakılması ile ilgili (e) ve (g) paragraflarının yeniden düzenlenmesi yararlı olacaktır kanısındayız.

e) paragrafında “yargı kararıyla hüküm giyen” deyimini açık değildir. Örneğin, TMMOB Yüksek Onur Kurulu tarafından verilen bir “meslekten geçici men” cezasına kişi itiraz etmediğinde, cezası kesinleşir. Eğer kişi cezaya itiraz eder ve mahkemeye başvurursa ve bu ceza mahkeme tarafından onanırsa bu bir yargı kararıdır. Aynı ceza ile (örneğin 6 ay süreyle meslekten men) cezalandırılan iki mühendisten biri yargı kararıyla kısıtlı hale gelirken, diğeri TMMOB Yüksek Onur Kurulu kararıyla kısıtsız halde değerlendirilebilir. Bu nedenle, yasa metnine, “yargı kararıyla hüküm giyen ya da TMMOB Yüksek Onur Kurulu tarafından mesleki faaliyetlerden geçici veya sürekli olarak men edilenler” eklenmelidir.

g) paragrafında, b.1. ve b.5. maddelerinde olduğu gibi, “Oda” yerine “TMMOB bünyesinde yer alan meslek odası” tanımı kullanılmalıdır.

İhaleye Katılımda Yeterlik Kuralları

Madde 10-b.2

“İsteklinin ihale konusu iş veya benzer işlerde; mal ve hizmet alımları için son beş yıl içinde, yapım işleri için ise son onbeş yıl içinde kamu veya özel sektörde sözleşme bedelinin en az %70’i oranında gerçekleştirdiği veya denetlediği veyahut yönettiği idarece kusursuz kabul edilen benzeri işlerle ilgili deneyimini gösteren belgeler.”

Ek 12/6/2002-4761/13. Madde

“... Yönetim ve denetim faaliyetleri nedeniyle alınacak belgeler, en fazla beşte bir oranında dikkate alınır.”

Yapım İhaleleri Uygulama Yöntemleri (Resmi Gazete 20.11.2002)

Madde 57.b)

“İş bitirme ve iş durum belgesi tutar tam olarak, gerçek şahıslarca denetim faaliyetleri nedeniyle alınan iş deneyim belgesi tutarları 1/5 oranında, yönetim faaliyetleri nedeniyle alınan iş deneyim belgesi tutarları ise 1/10 oranında dikkate alınır.”

Değişiklik Önerisi

1) Mühendis veya mimarlar için geçerli olmak şartıyla, iş deneyim belgelerinde yapım işlerinde “son onbeş yıl” hizmet alımlarında “son beş yıl” benzer deneyim şartının kaldırılması gerekir. Bir

mühendis veya mimarın 5 ya da 15 yıl öncesinde yaptığı işler bu kişinin tecrübesi dahilindedir ve bu tecrübesinin mesleğine getirdiği katkılar çerçevesinde bu hakkı da kullanılmalıdır.

2) “Sözleşme bedellerinin en az %70 oranında gerçekleştirdiği veya denetlediği veyahut yönettiği”nin belgelenmesi gerekmektedir. Türkiye gerçeğini göz önünde bulundurursak, özellikle büyük ihalelerin 10-15 yıl sürdüğü ve bu süre zarfında, bir mühendisin, bu işi %70 oranında bitirmesi çok güç görünmektedir. Çünkü, bu kişinin bu süre içinde makam olarak daha üst göreve geçebilmesi, başka sebeplerden dolayı işten ayrılması muhtemeldir. Bunun sonucunda özellikle büyük ihalelerde, iş deneyim belgelerinin alınması olasılığı çok düşüktür. Ancak, küçük işlerde ve kısa süreli işlerde iş deneyim belgesi alınma şansı bulunmaktadır. Bu da, mühendis ve mimarların hak kaybı anlamı gelmektedir. Bunun yerine, mühendis ve mimar olmak şartıyla, yapmış olduğu iş kısmı kadar iş deneyim belgesi verilmesi (bahsedilen süre ve oran aranmadan) gerektiği kanısındayız.

Bu denetim faaliyetleri nedeniyle alınan iş deneyim belgesi tutarları 1/5 oranında, yönetim faaliyetleri nedeniyle alınan iş deneyim belgesi tutarı 1/10 oranında iş bitirme belgesi yerine geçmesinin de çok adil olmadığını şöyle örnekleleyebiliriz: 12 daireli bir apartman yapımı işini düşündüğümüzde, bu yapının toplam inşaat alanı, 2.000 m² varsayalım. Yapının birim maliyetinin 300.000.000.-TL/m² olduğu kabulü ile bu binanın toplam bedeli = 600 milyar TL olacaktır. Söz konusu bina için yap-satçı müteahhit (bakkal, kasap, manav, doktor vb.) iş bitirme belgesi olarak 600 milyar TL’lık belge sahibi olurken, yapının başından itibaren işin fen ve sanat kurallarına uygun olarak yapımından, şantiyede iş güvenliğinin sağlanmasından, meydana gelebilecek iş kazalarından sorumlu olacak olan şantiye şefi, mühendis ya da mimarın iş denetleme belgesinin miktarı ise en fazla 120 milyar TL olacaktır. Bu durumun hakkaniyete uygun olmadığı açıktır.

Yukarıda bahsedilen durumu giderebilmek amacıyla, aşağıdaki tabloda, iş deneyim belgesi tutanaklarının, iş sürecinde rol alan kişi ve/veya makamların almaları önerilen yüzdeler yer almaktadır.

“İŞ DENEYİM BELGESİ TUTAR ORANLARI” ÖNERİSİ

GÖREV	(A) İŞ DENEYİM BELGE TUTARI YÜZDESİ	(B) KİŞİNİN “İŞ”TEKİ SORUMLULUK YÜZDESİ	(C) C= A X B İŞ DENEYİM BELGESİ TUTAR ORANI YÜZDESİ
1) İhale Yönetim Grubu Müşeşar G.Müdür/G.Mdr.Yrd. Daire Başkanı İnş. Müdürü Kontrol Amiri Kontrol Mühendisi	% 50	80 90 100 80 70 60	40 45 50 40 35 30
2) Denetim ve/veya Müşavir Grubu a) Müdür b) Kontrol Amiri c) Kontrol Mühendisi	% 40	100 90 70	40 36 28
3) Yapım Grubu a) Proje Müdürü b) Şantiye Şefi c) Saha Mühendisi	% 70	100 70 40	70 49 28

Not : - Aynı görevde birden fazla teknik eleman var ise bu oranlar yaptıkları işe göre bölünür.
- 1.grup için yatırımçı bakanlık/kuruluş olması ve mühendis veya mimar olmaları kaydıyla.

Uygulanacak İhale Usulleri

“Madde 18

İdarece mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalelerinde aşağıdaki usullerden biri uygulanır:

- a) Açık ihale usulü
- b) Belli istekliler arasında ihale usulü
- c) Pazarlık usulü
- d) Doğrudan temin”

Değişiklik Önerisi

İMO olarak (b) maddesinin uygulanmamasını ve buna ait gerekçelerimizi kanunun 5. maddesinin eleştirisinde açıklamış idik.

Bu maddelere ek olarak;

Bu kapsamda bulunmayan “Kat karşılığı yapılacak inşaatlar” ve “Yap-İşlet-Devret” gibi modellerin, açık ihale yöntemiyle yapılması sağlanmalıdır.

Madde 53

Kamu İhale Kurumu

c) “Kurumun karar organı biri başkan, biri ikinci başkan olmak üzere on üyeden oluşan Kamu İhale Kuruludur. Kamu İhale Kurulu üyeleri; Maliye Bakanlığınca önerilecek iki kişi, Bayındırlık ve İskân Bakanlığınca önerilecek üç kişi, Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakanlık ile Danıştay ve Sayıştay Başkanlıklarınca önerilecek birer kişi, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Türkiye işveren Sendikaları Konfederasyonu tarafından kamu alımları ile ilgili meslek gruplarından önerilecek birer kişi olmak üzere Bakanlar Kurulunca atanır. Bakanlar Kurulu, atanan üyelerden birini Başkan olarak görevlendirir. Kurul Başkanı, Kurumun da başkanıdır. Üyelerden biri Kurul tarafından ikinci başkan olarak seçilir.” denilmektedir.

Değişiklik Önerisi

Bu kurumun içine TMMOB'nin önereceği 2 kişinin eklenmesinin doğru olacağı kanaatindeyiz.

Madde 62-a

“Yatırım projelerinin planlanan sürede tamamlanarak ekonomiye kazandırılabilmesi amacıyla, birden fazla yılı kapsayan işlerde ihaleye çıkılabilmesi için, işin süresine uygun olarak, yıllar itibariyle ödeneğin bütçelerinde bulunmasını sağlamak üzere programlamanın yapılmış olması zorunludur. İlk yıl için öngörülen ödenek proje maliyetinin %10'undan az olamaz ve başlangıçta daha sonraki yıllar için programlanmış olan ödenek dilimleri sonraki yıllarda azaltılamaz” denilmektedir.

Değişiklik Önerisi

Bu madde projelerin vaktinde bitirilmesi için uygundur. Ancak ödenek dilimlerinde sonraki yıllarda azaltma yapıldığı taktirde idareye karşı ne gibi bir yaptırım uygulanacağı konusunda hiçbir açıklama yoktur. Bu konuyla ilgili yaptırım maddelerinin eklenmesi uygun olacaktır.

MADDE 62-c

“İş’in yapımı sırasında belli aşamalarda arazi ve zemin etütleri gerektirmesi nedeniyle ihaleden önce uygulama projesi yapılamayan yapım işlerinde ise kesin proje ile ihaleye çıkılabilir...” denilmektedir.

Madde 4

“*Kesin Proje* : Belli bir yapının onaylanmış ön projesine göre; mümkün olan arazi ve zemin araştırmaları yapılmış olan, yapı elemanlarının ölçümlendirilip boyutlandırıldığı, inşaat sistem ve gereçleri ile teknik özelliklerinin belirtildiği projeyi ifade eder. (Bu ifade daha çok bina inşaatlarına yönelik bir tanımlamayı içermektedir)

Uygulama Projesi

“Belli bir yapının onaylanmış kesin projesine göre yapının her türlü ayrıntısının belirtildiği projeyi ifade eder.”

Değişiklik Önerisi

Yukarıdaki tanımlardan, “işin” arazi ve zemin etütleri gerektirmesi halinde kesin proje ile ihale edileceği anlaşılmaktadır.

Böylece, büyük yatırımlar olarak adlandırılan; baraj, yol, demiryolu, köprü, tünel, arıtma tesisleri, isale hatları ve şebekeler, metro, liman, havaalanları v.b. işlerin çoğu kesin proje ile ihale edilecektir. Bu durumda, kesin projeye göre hazırlanan metraj ve iş kalemlerine, “**birim fiyat teklifi almak suretiyle**” ihale yapılacağından, ihale sonrası yapılacak olan “**uygulama projesi**” ile kesin proje arasındaki farklılıktan dolayı, “iş”in gerek metrajında ve gerekse iş kalemlerinde değişikliklerin ortaya çıkacağı açıktır. Büyük olasılıkla, “iş artışı” yönünde olacak bu değişiklik, işin tasfiye edilmesine neden olabilecektir. Ya da idareler işin tasfiyesini engelleyebilmek için, kesin projeye göre hazırlayacakları iş kalemlerinin **miktarlarını** fazla tutarak, “iş artışı” olmadan “iş” i tamamlama yoluna gideceklerdir.

Her iki durumda da, yani; “iş”in tasfiye edilip tekrar ihaleye çıkılmasında, ya da abartılı iş kalemleri ile ihaleye çıkılması halinde, idarelerin daha doğrusu “**kamu yararının**” zarar göreceği açıktır. Bu hususun ise “**iş artışı olmasın**” yolundaki düşüncenin gerisinde yatan “**yararı sağlayamayacağı**” görülmektedir. Dolayısı ile;

- 1- **Mutlaka uygulama projesi ile ihaleye çıkılmalıdır.**
- 2- **Uygulama projesi ile ihaleye çıkılsa dahi (bina inşaatları hariç) ihale bedelinin %10’u civarında, olası bir iş/keşif artışına gereksinim doğabilecektir.**

Esasen uluslararası ihalelerde de iş/keşif uygulama projesi ile ihale edilen işlerde dahi keşif artışları olduğu hususu gözden uzak tutulmamalıdır.

4735 SAYILI KAMU İHALE SÖZLEŞMELERİ KANUNU HAKKINDA DEĞİŞİKLİK ÖNERİLERİMİZ

Yapım işlerinde yüklenicilerin ve alt yüklenicilerin sorumluluğu:

MADDE 30

“Yapım işlerinde yüklenici ve alt yükleniciler, yapının fen ve sanat kurallarına uygun olarak yapılmaması, hileli malzeme kullanılması ve benzeri nedenlerden ortaya çıkan zarar ve ziyandan, yapının tamamı için işe başlama tarihinden itibaren kesin kabul tarihine kadar sorumlu olacağı gibi, kesin kabul onay tarihinden itibaren de onbeş yıl süreyle müteselsilen sorumludur. Bu zarar ve ziyan genel hükümlere göre yüklenici ve alt yüklenicilere ikmal ve tazmin ettirilir.” denilmektedir.

Değişiklik Önerisi

Yukarıdaki hükümler, yapının taşıyıcı sistemi için oldukça kısa taahhüt süresini içermektedir. Sadece Körfez Depremi dahi ele alındığında bu sürenin ne denli yetersiz olduğu acı bir şekilde anlaşılmıştır. Dolayısıyla bu süre asgari 40 yıl taşıyıcı sistem sorumluluğu olarak getirilmelidir.

Ayrıca yapının diğer kısımları (mimari, ısıtma, havalandırma vb.) için bu sürenin çok uzun olduğu düşünülmektedir. Türkiye’de hiçbir firma, malzemesi için 15 yıl garanti vermemektedir. Ayrıca TSE’de de böyle bir şart yoktur. Örneğin bir evin kapı kilidi üçüncü senede bozulursa bundan yapımcının sorumlu olması doğru değildir.

Dolayısıyla;

- 1) Yapımcı, kullanılan malzemeler bazında, TSE standartları ve normlar çerçevesinde, taahhüt edilen garantiler ölçüsünde sorumlu olmalıdır. Ayrıca, TSE tarafından onaylanan her malzemenin garanti süresi belirlenmelidir.
- 2) Yapımcının işçilikten doğan kusurlara dair 2 yıl boyunca sorumluluğu devam etmelidir.
- 3) Yapının taşıyıcı olmayan kısımlarına dair sorumluluk süresi Borçlar Kanunu hükümlerine göre değerlendirilmelidir.

Yapı İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği (R.G.20.11.2002)

İş Deneyim Belgeleri

Madde 42

“İş deneyimi olarak, istekli tarafından teklif edilen bedelin %50’sinden az, %100’ünden fazla olmamak üzere idarelerce belirlenecek bir oranda ihale konusu iş veya benzer işlere ait tek sözleşmeye ilişkin iş deneyim belgesi istenir”.

Değişiklik Önerisi

Burada iş deneyim belgesinin benzer iş bitirme için, idarelere %50 ile %100 arasında bir oranı belirleme hakkı tanınmıştır. Firmaların büyüebilmesi, ancak yaptığı işten belli bir oranda daha büyük bir işe girmesi ile mümkün olacaktır. İdarelerin bunu sürekli %100 oranında isteme ihtimali düşünülürse, yüklenicinin iş ölçeği hep aynı sınırdaki kalacaktır. Halbuki bu oran bir tek oranla (%50 gibi) belirlendiğinde tüm firmalara fırsat eşitliği ve gelişim sağlayacaktır.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmelikleri (R.G. 20.11.2002)

Ek : 6

Yapım İşlerine Ait Tip Sözleşme

Madde 14.3

“Avansın muhtelif sebeplerle öngörülenden geç ödenmesinden dolayı yüklenici idareden hiçbir suretle süre uzatımı, tazminat ve benzeri taleplerde bulunmamayı taahhüt eder” denilmektedir.

Değişiklik Önerisi

Bu madde sözleşmenin ve eşitlik ilkesinin temel prensiplerine aykırıdır. Yüklenici ihaleye girmeden önce, idare tarafından ne kadar ve ne zaman avans verileceğini bilerek ve buna bağlı olarak, enflasyondan ne kadar süre ile etkilenmeyeceğini gözönünde bulundurarak teklif vermiştir. Ancak bu maddeye göre, idare isterse bu taahhüdünden istediği biçimde vazgeçebilecek ve yüklenici bu konuda hiçbir talepte bulunmayacağına dair taahhütname verecektir. Bu eşitlik ilkesine karşı olduğu için mutlaka kaldırılmalıdır ve avansın vaktinde ve sözleşmede yazıldığı miktarda verilmemesi halinde, idare için de bir cezai yaptırım konulmalıdır. Aksi taktirde yüksek enflasyonun olduğu ülkemizde, yüklenicilerin çok zor duruma düşeceği bir gerçektir.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmelikleri (R.G. 20.11.2002)

Ek 8

Yapım İşleri Genel Şartnameleri

PROJELER MADDE 12

Paragraf 6: “Yüklenici hazırladığı projelerin ve hesapların hata ve eksiklerinden ve bunların her türlü sonuçlarından sorumludur. Projelerin idare tarafından görülmüş ve onaylanmış olması yükleniciyi bu sorumluluktan kurtarmaz.”

Değişiklik Önerisi

Bu maddede tüm sorumluluğun yükleniciye bırakılması ve onaylayıcılara hiçbir sorumluluk verilmemesi doğru değildir. Bu durumda onaylayan kişiler “sorumluluğun kendilerinde olmadığı” düşüncesiyle projelere gerekli önemi göstermeyerek, onaylayacaklardır. Halbuki her iki tarafın da eşit sorumluluğu olması halinde daha sağlıklı projelerin çıkacağı kanısındayız.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği (R.G. 20.11.2002)

“İsteklinin Bilançosu

Madde 39- Yaklaşık maliyeti eşik değere eşit ve üzerindeki ihalelerde, isteklinin, ihalenin yapıldığı yıldan önceki son üç yıla ait yıl sonu bilançolarının istenilmesi zorunludur.

Yaklaşık maliyeti eşik değerinin altında kalan ihalelerde de, isteklinin, ihalenin yapıldığı yıldan önceki son üç yıla ait bilançoları istenebilir.

Bu belgelerin istenildiği durumlarda, isteklinin;

- a) Belli sürelerde nakit akışını sağlayabilmesi için gerekli likiditeye ve kısa dönem (bir yıl) içinde borç ödeme gücüne sahip olup olmadığını gösteren cari oranın (dönen varlıklar/kısa vadeli borçlar) üç yıllık ortalamasının en az 0,50 olması (hesaplama yapılırken, yıllara yaygın inşaat maliyetleri, dönen varlıklardan ve hakediş gelirleri kısa vadeli borçlardan düşülecektir),
- b) Aktif varlıkların ne kadarının öz kaynaklardan oluştuğunu gösteren öz kaynak oranının (öz kaynaklar/toplam aktif) üç yıllık ortalamasının en az 0,10 olması (hesaplama yapılırken, yıllara yaygın inşaat maliyetleri toplam aktiflerden düşülecektir).
- c) Kısa vadeli banka borçlarının öz sermayeye oranını, üç yıllık ortalamasının 0,75 den küçük olması,

yeterlik kriterleri olarak öngörülür ve sayılan üç kriter birlikte aranır.”

Değişiklik Önerisi

Bu maddenin a, b, c şıklarının kaldırılmasını talep etmekteyiz.

Eğer bu talep kabul edilmez ise;

Son üç yıllık süre Türkiye gerçeğinde çok kısa bir süredir. Bunun yerine firmaların iş bitirme belgesinde kabul edilen süre olan, son 15 yıl dikkate alınmalı ve bu 15 yıl içinde firma lehine olan herhangi bir 3 yılın ortalaması alınmalıdır. (Ülkemizdeki pek çok büyük firma son üç yılda keşif bedeli yüksek işler alamamış veya pek az almıştır. Halbuki aynı firma 5-10 sene önce çok büyük işler yapmış olmasına rağmen mevcut durumda son üç yıl istendiği için yeterlilik alamaz hale gelecektir)